

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Dato: 28.02.2018
Vår referanse: 640087/v6

Høringsvar - forslag til endring i forskrift om kontroll av nettvirksomhet, utforming av uttakstariffer i distribusjonsnettet

Det vises til høringsdokument nr 5-2017 Forslag til endring i forskrift om kontroll av nettvirksomhet. Agder Energi ønsker med dette å gi sine innspill til høringen.

Agder Energi AS er blant Norges største energikonsern og er eier av Agder Energi Nett, Agder Energi Varme og LOS. Dette er alle selskap som på forskjellig vis vil bli berørt av endringsforslaget dersom dette skulle bli gjeldende.

Overordnet forutsetning

Agder Energi tar til etterretning at NVE etter sin konseptføring om tariffer i distribusjonsnettet har forkastet andre tilnærminger til tariffing og havnet ned på abonnert effekt. I og med at forslaget til forskriftsendring lukker mulighetsrommet for andre modeller enn abonnert effekt har vi i vårt høringsforslag konsentrert oss om å gi innspill til detaljene i modellen slik at denne kan bli så god som mulig.

Innledning - konklusjon

Agder Energi har lenge påpekt at gjeldende regelverk for utforming av uttakstariffer i distribusjonsnett har vesentlige svakheter. Disse kan utgjøre en barriere i utviklingen av et smart energisystem til en lavest mulig pris, og mot en ytterligere elektrifisering av samfunnet. Ytterligere elektrifisering er nødvendig for å redusere Norges klimagassutslipp. Agder Energi mener at det er i dette perspektivet vi må utforme tariffregimet.

Agder Energi Nett ser behov for endringer på bakgrunn av to forhold:

1. Dagens energibaserte tariffstruktur gir en urimelig kostnadsfordeling mellom brukere av nettet.
2. Dagens energibaserte tariffstruktur gir ikke incentiv til effektiv utnyttelse av nettet.

Det kan derfor reises spørsmålet ved om tarifferingen i dag støtter opp under energilovens prinsipp om samfunnsøkonomisk rasjonell overføring av energi.

NVE foreslår en tariffmodell med abonnert effekt og overforbruk, der overforbruk skal ha en høyere enhetspris enn forbruk under abonnementsgrensen. Agder Energi har evaluert en slik modell i forhold til de utfordringene vi har adressert over. Våre beregninger viser at modellen er vesentlig bedre enn dagens når det gjelder fordeling av nettleie mellom kunder. Når det gjelder effektiv utnyttelse av nettet ser vi at de incentivene det er mulig å bygge inn i modellen er meget små. Vi mener gevinsten ligger i langsiktig atferdsendring hos kundene, og dersom vi skal oppnå en slik atferdsendring er vi helt avhengig av at kunden har tilgang til sanntidsinformasjon om eget forbruk.

Dersom modellen blir forskriftsfestet er det viktig at den blir så god som mulig. Her spiller detaljene en vesentlig rolle. Vi vil videre gå nærmere inn på de utfordringene vi mener det er viktig å forholde seg til ved utforming av modellen, påpeke de mulighetene modellen gir, og gi konkrete innspill på de spørsmålsstillingene NVE har reist i høringsdokumentet.

Utfordringer og muligheter med abonnert effekt

Med de riktige forutsetningene på plass kan abonnert effekt gi kundene et bevisst forhold til effekt. Dette gir store muligheter i forhold til forbrukerfleksibilitet og nettnytte. Helt overordnet vil den foreslåtte modellen gi en avregning av nettleie som i hovedsak består av faste ledd. Når kunden har valgt sitt optimale abonnement vil 60-80% av nettleien være bestemt. Nettnytte oppnås kun dersom kunden jobber aktivt for å redusere både overforbruk og abonnementet. Vi ønsker derfor å påpeke uklarhetene som enda preger mulighetene til å hente ut sanntidsdata fra AMS-måleren. Her er spesifikasjonen av HAN-grensesnittet, kryptering av kommunikasjon mellom HAN-porten og kundens utstyr og manglende strømforsyning i sikringsskapet, store barrierer for bruk av sanntidsdata. Denne problemstillingen forbigås i høringsdokumentet. I stedet for sanntidsdata skal kunden få informasjon om forbruket sitt dagen etter. Det er sannsynligvis svært få som kommer til å være opptatt av dette, og dersom kunden kun har hatt overforbruk noen timer det foregående døgnet vil de økonomiske konsekvensen bli små. Det vil også være vanskelig å forstå hva som faktisk utgjorde overforbruket når man først får informasjon dagen etter. Sanntidsdata kommunisert på en god måte gir helt andre muligheter. Det legger til rette for aktive sluttbrukere, og med aktive sluttbrukere er potensialet for nettnytte stort. Det er derfor viktig at NVE stimulerer til gode markedsløsninger som kan bidra til å hente ut dette potensialet.

Hva som viser seg å være riktig abonnement for den enkelte kunde vet man først når et år er gått. For mange vil det være penger å spare på en omkamp om abonnementet. Det er derfor viktig at NVE gir tydelige føringer for kundens ansvar for eget abonnement, slik at man unngår årlige diskusjoner om sluttprisen og de administrative kostnadene dette medfører. Det er likevel viktig å ikke frata kunden muligheter til å gjøre investeringer eller andre grep som kan bidra til reduksjon av effekttoppene i nettet.

Valg av Abonnert Effekt som modell forsterker behovet for kortere avregningsintervall enn én time. Timesmålte verdier kamouflerer de faktiske effekttoppene i nettet. I tillegg vil timesmålinger som avregningsgrunnlag gi insentiv å styre effektkrevende apparater slik at de slås på halvveis ut i timen,

og står på halvveis ut i neste time. Faktisk nettbeklastning vil være vesentlig høyere enn avregningsgrunnlaget.

Innspill på konkrete spørsmål

Lik modell for alle kunder i distribusjonsnettet.

Mellom 96 og 97% av Agder Energi Nett sine kunder er i dag energimålte. Kunder som har et godkjent overbelastningsvern (hovedsikring) på over 125 A har en tariff basert på maksimal timesenergi (kWh/h). Den gruppen som i dag avregnes etter maksimalt uttak er lite ensartet og avregningseffekten varierer fra 30-40kW til flere tusen. Konsekvensene av å flytte denne kundegruppen over på abonnert effekt er ikke utredet. Denne gruppen er også den mest profesjonelle, og mange har allerede respondert på de prissignalene tariffen gir med å flytte forbruk og redusere effekttoppene. Agder Energi Nett støtter prinsipielt målet om en lik tariffmodell for alle, men mener at dersom abonnert effekt blir forskriftsfestet bør den ikke omfatte den kundegruppen som i dag er maksimalmålt før det eventuelt gjøres grundige konsekvensanalyser.

Behov for krav om å tilby tidsdifferensierte abonnement til næringskunder.

Slik vi forstår modellen bygger den på en bindingstid for et abonnement. Med en bindingstid på 12 måneder ser vi lite poeng i å tidsdifferensiere abonnementsprisen. Dersom inntektsbehovet for nettselskapet er 100 kr/kW/mnd ville en reduksjon i sommerhalvåret til 50 kr/kW/mnd medføre en økning til 150 kr/kW/mnd i vinterhalvåret. For kunden ville kostnaden være identisk. Ser vi derimot for oss en mulighet for næring til korttidsabonnement, er differensiering mer interessant. En korntørker som kun er i bruk noen få uker om sommeren, burde kunne inngå et abonnement for en måned og få en lav abonnementspris. Det vil kunne gi en utnyttelse av nettet som er betydelig bedre enn om korntørkeren benytter diesel som varmekilde fordi nettleie gjør tørking med strøm ulønnsomt. Det må være mulig å tilby korttidsabonnement og dette må kunne prises slik at utnyttelse av eksisterende nett sikres.

Behov for krav om å tilby tidsdifferensiert overforbrukspris.

I store deler av året vil det ikke være noen nettmessig begrunnelse for å prise et overforbruk høyere enn det ordinære forbruket. Når kapasiteten i nettet er stor og etterspørselen liten, er det lite rasjonelt å gi incentiver til lavere utnyttelse. Forskriften bør tydeliggjøre at overforbruksprisen skal ha en minimumsoppløsning, for eksempel en sommer- og en vinterpris. Utover dette bør nettselskapene ha frihetsgrader til selv å velge en finere oppløsning enn minimum.

Behov for klarere føringer for fastsettelse av prisforholdet mellom abonnement og overforbruk.

Simuleringer viser at for gjennomsnittskunden har dette forholdet liten betydning økonomisk, abonnement og overforbruk vil uansett måtte settes slik at samlet inntekt for nettselskapet blir uendret etter innføring av effekttariffer. Utover dette kan man godt argumentere for at en høy overforbrukspris gir et sterkere opplevd incentiv, selv om den økonomiske betydningen i sum er marginal. Simuleringene viser også at jo høyere overforbruksledd, jo flere kunder får store prosentvise endringer i nettleie ved overgangen fra dagens energibaserte system. Dette vil sannsynligvis begrense selskapenes handlingsrom vesentlig, da omdømmeutfordringen fort kan bli stor. Det virker ikke nødvendig at NVE legger sterke føringer for prisforholdet mellom abonnement og overforbruk.

Behov for å gi nærmere føringer for hva som legges i at kundene skal ha økonomisk insentiv til å holde seg innenfor abonnementet i "de fleste timer".

I store deler av året er nettet lite utnyttet i forhold til faktisk kapasitet. I disse periodene vil det å gi kundene insentiv til å begrense forbruket sitt kunne føre til underutnyttelse av nettet og med det et samfunnsøkonomisk tap. I store deler av året bør derfor overforbruksprisen være svært lav, kanskje helt ned mot null. Slik §14-2 er formulert begrenser man fort nettselskapenes mulighet til f.eks. å velge null i overforbrukspris om sommeren. Alternativ formulering kunne være: ".....at kunden gis insentiv til å holde seg innenfor abonnert energiuttak per time, når nettet er høyt belastet".

Behov for å regulere kundenes mulighet til å endre abonnement gjennom forskrift.

Dette er et av de vanskeligste forholdene i forslaget til NVE, og kan fort føre til konflikt og omdømmebelastning. I samfunnet for øvrig har vi gått i retning av å begrense eller fjerne bindingstider (f.eks. forsikringsavtaler). På den annen side ser vi behovet for å unngå strategiske tilpasninger der det vil være penger å spare ved å redusere abonnementet i sommerhalvåret. Når det gjelder økning av abonnement kan vi ikke se at strategisk tilpasning er et reelt problem. Dersom en kunde har valgt et for lavt abonnement, og opplever et høyt overforbruk umiddelbart, virker det urimelig å ikke akseptere en økning i abonnementet. I simuleringene våre har vi sett at dersom overforbruksleddet settes relativt høyt (5 kr/kWh), kan ett års nettleie med "feil" abonnement bli mye høyere enn et abonnement på 1 kW mer. En oppjustering ser vi derfor ingen grunn til at kunden ikke skal ha lov til å gjøre uten bindingstid.

Behov for å gi nærmere føringer for hva som vurderes å være et rimelig nivå på overforbruksleddet i tariffen.

Som nevnt tidligere vil et høyt overforbruksledd innebære at mange kunder får en vesentlig lavere nettleie (de med høy brukstid-jevnt forbruk) og mange får en vesentlig økning (de med lav brukstid-høye topper). En overgang som innebærer store omfordelinger vil være en utfordring for nettselskapet. Det er grunn til å tro at man vil begrense overforbruksleddene, i hvert fall for en periode, for å dempe utslagene. Det bør ikke være nødvendig for NVE å begrense nettselskapenes frihetsgrader her. Med en gitt inntektsramme og de samme kundene med tilnærmet samme behov som før, begrenses utfallsrommet betydelig selv uten detaljert regulering. På lengre sikt kan en høyere overforbrukspris være nødvendig for å sikre tilstrekkelig insentiver. Det er derfor viktig at nettselskapene har frihet til å velge hvor høy overforbruksprisen skal være til enhver tid.

Mulighet for geografisk differensiering av overforbruksledd innad i konsesjonsområdet.

Å gi mulighet til å benytte en geografisk differensiering av overforbruksleddet vil kunne gi en mer korrekt kobling mellom priser og nettmessige forhold, og dermed bidra til en samfunnsøkonomisk optimalisering av ressursbruken. På den annen side vil en slik differensiering gi høye priser i områder med knapphet på kapasitet, og lavere priser andre steder. Å gi kunder bak flaskehals høyere nettleie enn andre er en svært kontroversiell løsning som så vidt vi kjenner til ikke er benyttet i dag, selv om forskriftene gir åpning for dette. Det vil ikke oppleves rimelig at kunder i geografiske områder der nettselskapet har investert lite, skal måtte betale vesentlig mer enn kunder i områder der det er investert i mer nett. Agder Energi kan derfor ikke anbefale at det skal åpnes for en slik forskjellsbehandling av kundene. Lokale flaskehals kan, og bør håndteres av et fleksibilitetsmarked.

Ansvarsfordelingen mellom nettselskap, kraftleverandør og eventuelt Elhub når det gjelder informasjon til kunde om tariffkostnad per time, og nettselskapenes veiledningsplikt.

Det nordiske regulatorsamarbeidet, formalisert gjennom NordREG, har anbefalt en framtidig modell for sluttbrukermarkedet for strøm etter den såkalte "supplier-centric-model". I denne modellen gis kraftleverandøren ansvaret for det totale kundeforholdet, både i forhold til nettleie og kraftsalg. Det som da ligger igjen hos nettselskapet er selve tilknytningen til nettet og forhold knyttet til kvaliteten på leveransen (spenningskvalitet og avbruddsforhold). Selv om denne modellen ikke er nedfelt i dagens forskrifter viser utviklingen klart at dette er retningen. For eksempel har vi fått et regelverk om gjennomfakturering der kraftleverandører kan kreve å få samfakturere sin fordring knyttet til kraftleveranse med nettselskapets fordring på nettleie. I en slik virkelighet henvender kunden seg direkte til sin kraftleverandør, også når det gjelder spørsmål knyttet til avregning av nettleie.

Det er viktig at NVE legger til rette for offensive kraftleverandører som påvirker kundene til å ta aktive valg hva gjelder eget strømforbruk. Dersom ansvaret for denne dialogen skal ligge på nettselskapet går vi et skritt tilbake i forhold til en "supplier-centric-model". Agder Energi tror at det i praksis blir kraftleverandøren som rådgir kunden mht. valg av abonnement, og at det er unødvendig å pålegge nettselskapene en utvidet informasjons- og veiledningsplikt knyttet til dette. Når tariffleddene er kjent, og man har to års forbrukshistorikk (med timesoppløsning), er det en kurant sak å regne ut anbefalt abonnement. Ved å la en markedsaktør ta denne dialogen med kunden er det større sjanse for at valget blir bevisst.

Med den utviklingen vi forventer vil det heller ikke være nettselskapet som presenterer måleverdier for kunden. Også her vil kraftleverandøren være sentral. At nettselskapet skal pålegges å ha en elektronisk løsning der kunden kan gå inn å se gårsdagens tariffkostnad kan være fornuftig i en overgangsfase, men ut fra den erfaring vi har med slike løsninger vil bruken bli svært liten og nytten helt marginal. Markedsløsninger der tilgang til måleverdier kobles mot teknologiske løsninger som hjelper kunden å tilpasse seg vil nok ha betydelig større potensial.

Krav til å videreføre variasjoner i endrede tapsforhold over året fra overliggende nett til uttakskunder i distribusjonsnettet.

Agder Energi Nett vil i 2020/2021 ha 6 utvekslingspunkter med sentralnettet, alle med forskjellige marginaltaps. Dersom variasjoner i tapsforhold i sentralnettet videreføres til kundene i distribusjonsnettet, vil energileddet her være avhengig av hvilket sentralnettspunkt man forsynes fra. Marginaltapsbidraget fra regional- og distribusjonsnettet er betydelig større enn bidraget fra sentralnettet, og varierer betydelig over året. Skal man videreføre variasjoner i tapsforhold fra overliggende nett er det vanskelig å argumentere for ikke å behandle variasjoner i regional- og distribusjonsnett på samme måte. Det innebærer at kundene i distribusjonsnettet vil møte forskjellige energiledd. Statnett beregner marginaltaps i sentralnettet hver uke. Skal variasjoner i tapsforholdene videreføres må dette da gjøres med ukesoppløsning. Det vil da si at energileddet i tariffen til kundene i distribusjonsnettet vil variere fra uke til uke. For det første vil dette være tungt administrativt, for det andre vil endringen uke for uke og internt i forsyningsområdet være svært liten og nesten ikke påvirke den enkeltes nettleie. Det er ikke sannsynlig at kundene vil respondere på et så svakt prissignal som dette "marginalkostnadsprinsippet" vil gi. Agder Energi mener derfor at kostnaden med å gjennomføre og forklare et slikt prinsipp ikke kan forsvares.

Om ny tariffmodell i forslag til endring i § 14-2 bør tre i kraft fra 1. januar 2020.

Dersom den foreslåtte modellen blir forskriftsfestet bør abonnert effekt for den enkelte kunde baseres på et så godt grunnlag som mulig. Det kan ikke forventes at en stor andel kunder aktivt velger abonnement. Det virker derfor fornuftig å basere abonnementet på minimum to års timesbasert historikk. Skal man ha det for alle kunder må fristen settes til 1. januar 2021.

Andre forhold**Plusskunder**

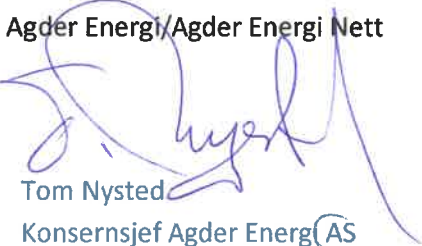
NVE drøfter i høringsdokumentet, på side 43 kapittel 7.2.2, hvordan abonnert effekt vil påvirke den samlede nettleien til kunder som omfattes av plusskundeordningen. De skriver at "*de samlede tariffvirkningene for kunder med strømproduksjon bak egen måler vil avhenge av i hvor stor grad produksjonen gjør det lønnsomt å redusere kundens abonnement og i hvor stor grad produksjonen bidrar til å redusere antall timer med overforbruk.*" Agder Energi ønsker å løfte fram et ytterligere perspektiv hva angår plusskunder og tariffing. Vi er enige i NVEs påpekning om at det oftest er kundens forbruk om vinteren som er avgjørende for valg av abonnert effekt. Vi vil imidlertid påpeke at dette forholdet er gjeldene per i dag, men at en i nær framtid kan se for seg et helt annet omfang av plusskunder som har installert solcelleanlegg. Om sommeren, når solcelleproduksjonen er høy og forbruket lavt, vil sammenlagring av solcelleanlegg i et gitt geografisk område være tilnærmet lik 1, og sommerlasten kan i slike områder bli dimensjonerende for nettutbyggingen. Det anbefales at NVE ser nærmere på denne utfordringen og på sikt vurderer behovet for effekttariffing av plusskunder

Oppsummering

Agder Energi støtter i prinsippet omleggingen til en mer kapasitetsbasert tariffstruktur, og mener at en omlegging i en slik retning ikke må bli ytterligere forsinket.

Med hilsen

Agder Energi/Agder Energi Nett

Tom Nysted
Konsernsjef Agder Energi AS

Svein Are Folgerø

Adm.dir. Agder Energi Nett AS